

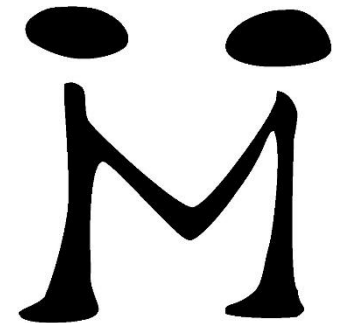
Az oktatás rendszerszintű jellemzőinek hatása tanulóink motivációjára

Fejes József Balázs

SZTE Neveléstudományi Intézet

Motiváció Oktatási Egyesület

Bizonyítandó állítás

Tanulóink motivációja nemcsak attól függ, hogy mi történik a tanteremben (és otthon), hanem attól is, hogyan működik a rendszer egésze.

Áttekintés

- (1) Az önálló tanuláshoz szükséges képességek elsajátítási folyamata
- (2) Az általános iskolák közötti eltérések szerepe
- (3) A pedagógusok autonómiája

Az önálló tanuláshoz szükséges képességek –
az olvasás példája

Problémafelvetés

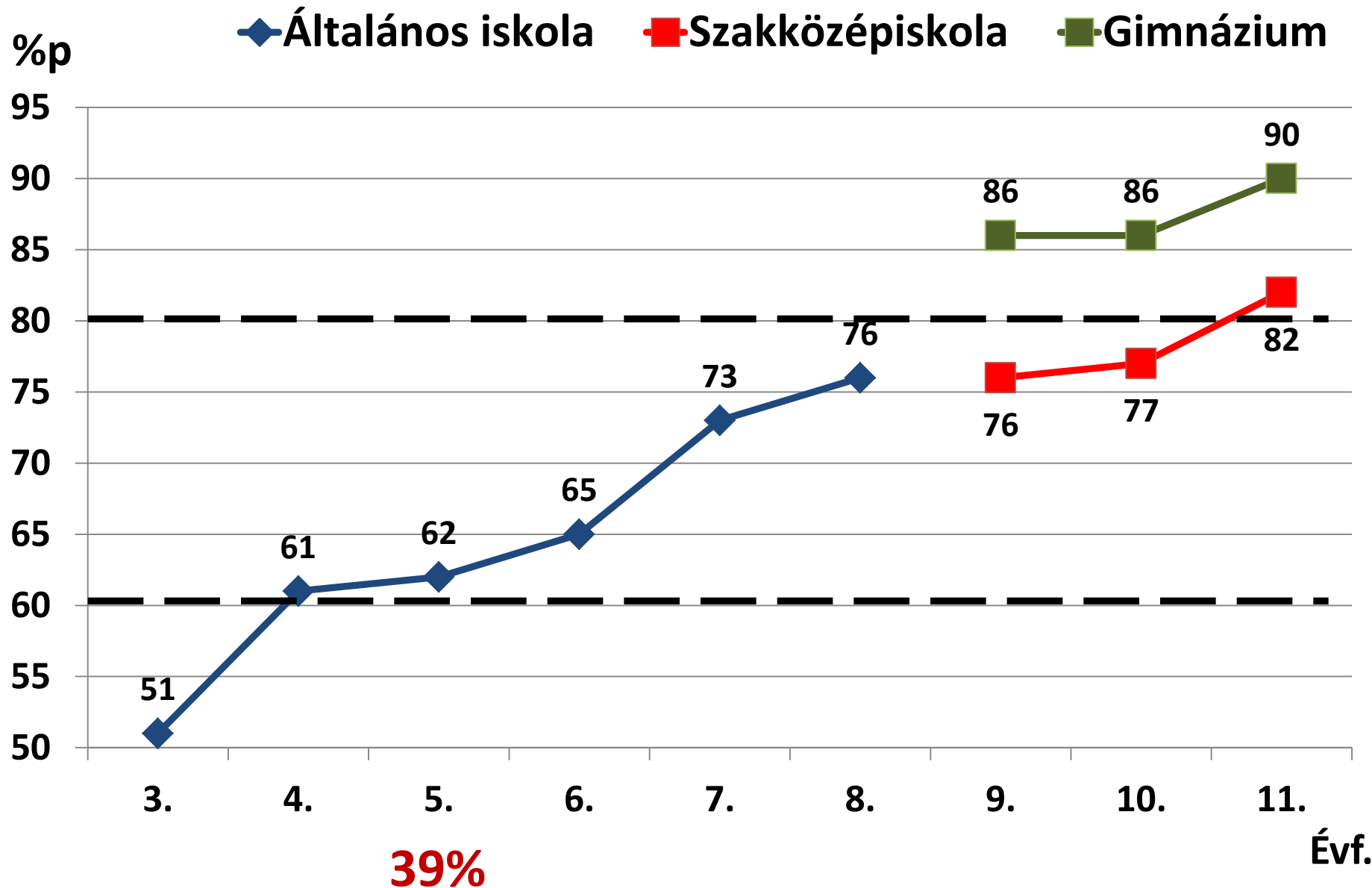
A felsős tanuló bukásra áll történelemből, segítségre szorul. A segítségnyújtás során gyorsan kiderül, hogy rosszul olvas, így önálló tanulásra alig képes.

**Miért nem tanul meg az iskolában
mindenki olvasni?**

Szóolvasás vagy „szórutin”

A szövekezőkben nemcsak a betűk, hanem a szóközök is fontosak. A betűk és a szóközök elhelyezkedése a szövegben meghatározza a szöveg értelmét. A betűk és a szóközök elhelyezkedése a szövegben meghatározza a szöveg értelmét. A betűk és a szóközök elhelyezkedése a szövegben meghatározza a szöveg értelmét.

Az olvasási képesség fejlődése (Molnár és Józsa, 2006)

Az olvasás jelentősége

- Minden olyan **tanulási tevékenységet befolyásol**, amely írott szöveg segítségével történik
- A ***tanulási motiváció*** és a ***tanulásmódszertan*** „magja” (a jól olvasók jobban szeretik az iskolát)
- Fejletlensége a **lemorzsolódás** egy központi oka
- **Érettségi** (magyar, történelem)

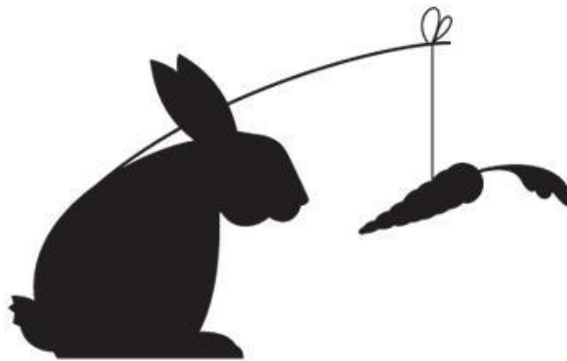
Problémafelvetés

A felsős tanuló bukásra áll történelemből, segítségre szorul. A segítségnyújtás során gyorsan kiderül, hogy rosszul olvas, így önálló tanulásra alig képes.

Lehetőségek:

- korrepetálás – **ISMERET** (nem tud önállóan tanulni...)
- szövegértés-fejlesztés – **KÉPESSÉG** (megbukik...)
- a kettő együtt – tanórai keretek között lehetséges...

*Az alapképességek megfelelő fejlesztésének
hiánya kudarcokhoz, motiválatlansághoz,
lemorzsolódáshoz vezet.*

Az általános iskolák közötti eltérések

Általános tévhit

A kiváló, átlagos és gyengébb tanulókat külön kell oktatni a lehető leghamarabb, mert a gyengébbek így nem „húzzák vissza” a többi tanulót, a jók pedig „szárnyalhatnak”.

Szelektív iskolarendszer

A cél a képesség szerinti válogatás, azonban a valóságban a kedvező és a kedvezőtlen családi háttérrel rendelkezőket különítjük el (általános iskola).

A szabad iskolaválasztás néhány problémája

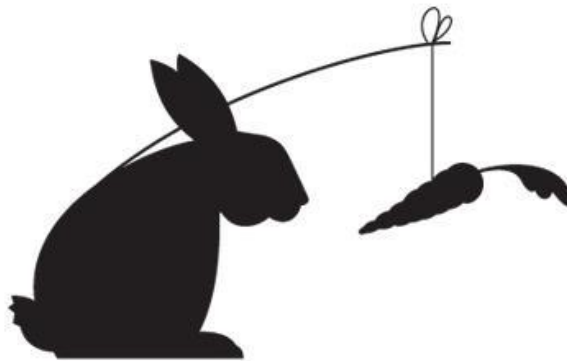
- A tájékozottság hiánya
- Az utaztatás költségei
- „Illegális” iskolai felvételek és egyébek...

A szelektív iskolarendszer következményei

Hátrányos összetételű iskolák, osztályok jellemzői

- Tanulással szembehelyezkedő szubkultúra (**motiválatlanság**)
- Az elvárt tudás csökken (**Pygmalion-effektus**)
- A tanárok terhelése nő, a fluktuáció magas, a rosszul képzettek, kezdők maradnak (**tanári kontraszelekció**)
- Tanári munka minősége csökken az elkötelezett, képzett pedagógusoknál is (**fokozott terhelés, kiégés**)
- **Rosszul felszerelt iskolák**

A szegregáció alacsony minőségű oktatáshoz vezet. Jelentős részben a kevésbé motiváló körülményeken keresztül fejt ki hatását.

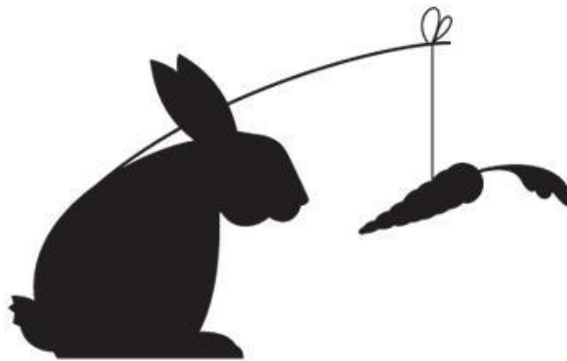

A pedagógusok autonómiája

A pedagógusi autonómia

- A tanulói eredményességhez sokféle út vezethet
- A képességbeli hiányosságok kezelhetetlenek autonómia nélkül
- A sikertelenség érzése visszahat
- A tanárok motivációjának lényeges összetevője

*A pedagógusok autonómiájának erősítése
közvetve a tanulói motivációt erősíti.*

Felelősség

Lehetőség